

**STO
PET**

GODINA
Veterinarskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu

Zagreb, 11. travnja 2025.

OBJAVA ZA MEDIJE

Slinavka i šap

Slinavka i šap (SIŠ) je zarazna i vrlo kontagiozna bolest koja pogađa papkare, uključujući goveda, ovce, koze i svinje. Uzrokovana virusom slinavke i šapa, bolest se vrlo lako širi na velike udaljenosti, najčešće transportom zaraženih životinja, ali i životinjskih proizvoda, hrane, kretanjem i različitim aktivnostima stanovništva te vjetrom. Pojava ove bolesti može imati značajne posljedice ne samo za zdravlje životinja, već i za gospodarstvo u cjelini.

Opći podaci o bolesti

Osnovna značajka slinavke i šapa je pojava bolnih mjehurića u ustima, u međupapčanom prostoru i na vimenu zaraženih životinja, što rezultira patnjom životinja i drastičnim padom proizvodnje. Bolest se izrazito brzo širi, a stopa obolijevanja je vrlo visoka što može dovesti do velikih ekonomskih gubitaka za poljoprivrednike i poljoprivredni sektor. Širenju bolesti značajno doprinosi okolnost da životinje, a osobito ovce i koze, izlučuju virus još dok ne očituju kliničke znakove bolesti (simptome). Virus se izlučuje i u mlijeku naizgled zdravih životinja.

Trenutačno stanje u Europskoj uniji i Hrvatskoj

Slinavka i šap u siječnju je izbila u Njemačkoj te se potom pojavila u više zemalja Europske unije. Prema zadnjim podacima Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (od 3. travnja 2025. godine), slinavka i šap prisutna je na pet farmi u Slovačkoj i četiri u Mađarskoj. Zbog značajnog prometa stokom i namirnicama životinjskog podrijetla u Hrvatsku iz ranije navedenih zemalja, 29. ožujka 2025. godine na snagu je stupila Naredba o mjerama sprječavanja pojave i ranog otkrivanja slinavke i šapa i kuge malih preživača u Republici Hrvatskoj (NN 58/2025). Naredbom su uvedene mjere koje imaju za cilj bolju kontrolu pošiljaka koje dolaze u Republiku Hrvatsku iz država članica u kojima su utvrđena izbivanja ovih bolesti. Naredbom se, između ostaloga, propisuju obvezatni pregledi svih pošiljki prijemljivih životinja koje pristižu iz bolešću zahvaćenih zemalja EU te žurna prijava eventualne sumnje na bolest. Također se za sve pošiljke iz zahvaćenih država članica utvrđuje razdoblje praćenja od 21 dan, odnosno, propisuje zabrana daljnjeg premještanja životinja s objekta u koji su životinje smještene pri dolasku (odredišni objekti) u Hrvatsku na druge objekte za držanje životinja u državi.

Ekonomске posljedice izbivanja slinavke i šapa

Ekonomске posljedice izbivanja slinavke i šapa mogu biti razorne. Osim izravnih gubitaka koji nastaju kao posljedica smanjene proizvodnje i uginuća bolesnih životinja tu su i troškovi vezani uz kontrolu i suzbijanje bolesti. U slučaju izbivanja slinavke i šapa sve zaražene, ali i virusu potencijalno izložene prijemljive životinje moraju biti usmrćene. Trošku usmrćenih životinja ovdje treba dodati i troškove otpreme i zbrinjavanja velikog broja lešina. Istodobno na snagu stupa i zabrana kretanja (prometa) životinja i ljudi, što u turističkoj zemlji kao što je Republika Hrvatska može dovesti do ogromnih financijskih gubitaka. Izbijanje slinavke i šapa dovodi i do trenutačnih ograničenja ili zabrana trgovine stokom i prehrambenim proizvodima životinjskog podrijetla, što značajno utječe na promet proizvoda namijenjenih izvozu. Zemlje koje su slobodne od slinavke i šapa mogu nametnuti stroge restrikcije na uvoz iz zahvaćenih regija, a to može trajati godinama te rezultirati dugoročnom ekonomskom štetom. Poljoprivrednici su često obvezni pojačano ulagati u primjenu primarnih biosigurnosnih mjera kako bi spriječili izbijanje bolesti, što dodatno opterećuje njihove financijske resurse.

Zaključak

Slinavka i šap predstavlja ozbiljnu prijetnju ne samo zdravlju životinja, već i ekonomskoj stabilnosti poljoprivrednog sektora Republike Hrvatske. Zajedničko djelovanje svih dionika od presudne je važnosti za sprječavanje izbijanja i ublažavanje potencijalnih ekonomskih gubitaka. Ulaganjem u prevenciju bolesti, kampanje osvješćivanja javnosti o bolesti te kampanje o nužnosti pojačane primjene mjera biosigurnosti pridonosimo zaštiti zdravlja životinja, očuvanju prihoda poljoprivrednika i osiguravamo održivu poljoprivredu. Pravovremena informiranost javnosti od iznimne je važnosti u borbi protiv ove bolesti jer se njome smanjuje rizik unošenja i širenja virusa uslijed različitih ljudskih aktivnosti. Veterinarski fakultet neprekidno prati sve relevantne informacije o širenju bolesti te, u suradnji s drugim nosiocima veterinarske djelatnosti, aktivno sudjeluje u iznalaženju najučinkovitijih mjera sprečavanja unosa bolesti u našu zemlju, a prilikom obavljanja svojih djelatnosti aktivno primjenjuje sve mjere koje je naredilo nadležno ministarstvo. Za sve dodatne informacije molimo kontaktirajte Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu ili posjetite mrežne stranice Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva.